

GYÁRFÁS Miklós: DINASZTIA
Történelmi vígjáték 31 jelenetben

Bemutató: Miskolci Nemzeti Színház, 1971. január 24.

Rendező: Jurka László - Díszlet: Suki Antal - Jelmez: Letanovszky Klára

Szereplők: 4 férfi, 3 nő.

Történik napjainkban

"Alapíthat -e dinasztit egy esztergályosból lett vezérigazgató? Ha mondjuk a felesége olyan nagyravágyó, mint Gyárfás Miklós vígjátékában, a Dinasztia-ban Kovács Mihályné, aki két fiából diplomatát, férjéből vezérigazgatót, majd minisztert csinált? Látszólag ezekre a kérdésekre keres választ az író. A látszat mögött valójában arra kíváncsi, hogy a felszabadulás után hatalomra került munkásosztály értelmiségivé jett rétege milyen magatartást tanusít immár véglegesen kialakult szerepkörében. A lehetséges magatartások közül Gyárfás Miklós egyet választ ki, talán nem a legjellemzőbbet." /Barta András/

Kovács Mihálynak, a nagy budapesti autóbuszüzem vezérigazgatójának házában a feleség, Júlia az úr. Ő irányítja férjének minden tétét. Amikor a cselekmény elindul, éppen egy görög üzletemberrel, Nikolaidisz Eumaliosszal folytatandó kereskedelmi tárgyalásra "készíti fel" férjét: elmeséli neki Admétosz, Phérai királya és önfeláldozó felesége, Alkésziisz történetét. Majd közli férjével, hogy minisztert akar csinálni belőle. Kovács bevallja, hogy egyre emelkedő karrierje miatt kényszerképzetek gyötrik: néhalkirálynak látja magát, házáat palotának, környezetét udvartartásnak képzei.

Kovács meghívja otthonába a görög üzletembert. A vendégvárás előkészületei során betoppan Kalász Márton, Kovácsék tizennyolc éves lányának, Évának kiszemelt vőlegénye, akit éppen most neveztek ki tanársegédnek az egyetemre. Kiderül, hogy a fiúból is Júlia asszony csinált tudóst, hogy a lánya egy jövődóbeli professzor felesége lehessen. Éva azonban kikosarazza Kalászt, inkább Patajhoz, apja sófőrréjéhez menne feleségül. Júlia rögtön a gépésocsívezető karrierjét kezdi tervezgetni.

Megérkezik a görög vendég. Beszélgetés közben Kovácsot újra hatalmába keríti látomása. Azt képzei, hogy ő Admétosz király. Meg szeretne szabadulni a korona terhétől. A vendég trónjának képzei a dolgot, de Júlia megrémül férje betegségétől.

Eumaliosz elmondja, hogy a felesége magyar grófnő, s épp ezeltűt negyven évvel szöktette meg. Szerelemgyerekeiket egy lencsházban hagyták. Júlia "rájön", hogy ő volt ez a gyermek, s mentő ötlet születtek agyában: ha ő egy grófnő s egy milliomos lánya, úgy a férje nem lehet miniszter, mint ahogyan nem lehetett király az ókori Phéraiiban egy rabszolgaivadék férje. Így saját álmainak feláldozása á-

rán meggyógyíthatja Kovácsot. Közben ugyan kiderül, hogy a vendég elhagyott gyermeke fiú volt, de Júlia nem engedi, hogy terve ilyen "apróság" miatt füstbe menjen. Kovács valóban már-már meggyógyul a gondolattól, hogy nem kell tovább emelkednie a ranglétrán, amikor telefonértesítés jön: a miniszter hirtelen meghalt. Hiába jelenti be Kovács diadalmasan, hogy felesége osztályidegen, rábízzák a miniszteri posztot. A sorsdöntő telefonbeszélgetés után fenséges léptekkel tér vissza a társasághoz és megigazítja fején a láthatatlan koronát...

Gyáriás Miklós - József Attila-díjas drámaíró, a Színház- és Filmművészeti Főiskola dramaturg-tanára. Biztos színpadtechnikáról tanuskodó darabjai vagy tragikus vagy komikus stilizáltság felé hajlanak. Vígjátékait groteszk helyzetek, könnyed szellemesség jellemzik. Darabjai igen népszerűek a magyar színpadokon. Legsikeresebb vígjátékait, az Egérút-at előadták a Szovjetunió több városában, Hamburgban, Jugoszláviában és Romániában is.